T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

CİLT : 18

Birinci inikat

1 - XI - 1933 Çarşamba

Münderecat

1 — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyihalar

1 — Devlet demiryolları ve limanları umum müdürlüğünün 1930 senesi son hesabı hakkında kanun lâyihası (Divanı Muhasebat encümenine)

2 — Hazineye ait bazı alacakların affi hakkında kanun lâyihası (Bütçe encümenine)

3 — Hudut ve sahiller sıhhat umum müdürlüğünün 1932 senesi son hesabı hakkında kanun lâyihası (Divanı Muhasebat encümenine)

4 — Menemen hâdisesinde şehit edilen Kubilâyin annesine maaş tahsisi hakkında kanun lâyihası (Bütçe encümenine)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati :: 14

MUVAKKAT REİS — Esat B.

MUVAKKAT KÂTİPLER : Ziya Gevher B. (Çanakkale), Hamdi B. (Mersin), Avni Doğan B. (Yozgat), Ali B. (Rize)

REİS — Efendim yoklama yapılacaktır.

(Yoklama yapıldı)

REİS — Ekseriyet vardır.

NUTUKLAR

1 — Reisicümhur Gazi Hazretlerinin nutukları

REİS — Şimdi Reisicümhur Hazretleri nutuklarını irat buyuracaklardır efendim.

(Reisicümhur Mustafa Kemal Hazretleri sürekli ve şiddetli alkışlar arasında kürsüyü işgal buyurmuşlardır.)

Büyük Millet Meclisinin Muhterem azası,

Büyük Millet Meclisinin dördüncü devresinin üçüncü toplanma yılını açıyorum. Milletin muhterem vekillerini derin saygılar ve sevgilerle selâmlarım (Alkışlar).

Bu sene Cümhuriyetin onuncu yılını kutlulamakla bahtiyar olduk (Alkışlar). Milletimizin gösterdiği taşkın sevinçler, gönüllerimizi iftiharla doldurdu. Cümhuriyetin feyizleri, ülkenin her bucağında canlandırıldı. Millet, geçen on senelik Cümhuriyet eserlerini, topluca, gözden geçirdi ve gerçekten sevinmeğe ve öğünmeğe hakkı olduğunu gördü (Alkışlar).

Arkadaşlar,

Geçen on sene, gelecek devirler için, bir başlangıçtan başka bir şey değildir. Bununla beraber, eski devirlerin tarihi karşısında, Cümhuriyetin, bu on senesi, eşi görülmeyen bir diriliş ve göz kamaştırıcı, bir ileri atılış abidesidir. (Alkışlar).

Muhterem Millet Vekilleri;

Bu toplanma yılında, milletin engin tezahuratından geniş ilhamlar alarak çalışmağa başlıyoruz. Karşılaşacağımız zorlukları yenmek için, gayretlerimizin ve fedakârlıklarımızın, geniş olmasına, azim ve irademizin sağlam bulunmasına ihtiyacımız gittikçe daha çok olacaktır.

İktısadî cıhazımızı kurmak lüzumu, her gün, daha mübrem ve müstacel bir mahiyet alıyor.

Gerçi, ziraî mahsullerimizin, cins ve miktarı üzerindeki terakkilerimiz milletimizi oldukça geniş ve her halde emin bir vaziyete koymuştur.

Bütün fakültelerile beraber açılmış olan yüksek ziraat enstitüsünün yetiştireceği yüksek mühendislerin, ileride, memlekete faydalı olacaklarına şüphe yoktur.

Sanayideki teşebbüsler dahi, teşvik edecek ve cesaret verecek mahiyettedir. Fakat memleketin mübrem sanayiinin kurulması bitmedikçe, her noktai nazardan, yürek istirahatı duymamıza imkân yoktur. Bu sebeple, memleketin sınaî techizatını, tamamlamak için, bütün gayret ve dikkatinizi celbetmeği yerinde buluyordum.

Efendiler;

Cihanın iktısadî vaziyeti henüz eyiliğe doğru fazla ümit vermemektedir. Malî vaziyet, bu sebeple de, büyük alâkanızı davet edecektir. Geçen seneki bütçe tahminlerinin varidat noktai nazarından tamamen tahakkuk etmiş olduğu anlaşılmıştır. Fakat, içinde bulunduğumuz sene varidatının nasıl tahakkuk edeceği hakkında, henüz bir hüküm verilecek zaman geçmedi. Her halde bütçe muvazenesini muhafaza ve temin etmek için Yüksek heyetinizin her tedbiri almağa, bilhassa ehemmiyet vereceğine eminim.

Açık bir bütçenin, hesapsız mahzurlarını iyi bilen Büyük Millet Meclisinin, muvazene yolunda katî karar sahibi bulunması, Devletin malî ve hatta umumî siyaseti için büyük teminattır.

Arkadaşlar; Üniversite tesisine verdigimiz ehemmiyeti beyan etmek isterim. Yarım tedbirlerin kısır olduğuna şüphe yoktur. Bütün işlerimizde olduğu gibi maarifte ve kurulan Üniversitede de radikal tedbirlerle yürümek katî kararımızdır.

Efendiler; beynelmilel münasebetlerin geçen sene zarfında sulh ve huzur noktai nazarından inkişafı, cihanın bir çok kısımlarında inşirah verici bir halde olmamıştır.

Beynelmilel iktısat ve silâhları bırakma konferanslarından da şimdiye kadar müsbet netice alınmamıştır. Milletimizin, müdafaa vasıta ve kuvvetlerine hususî ehemmiyet atfetmesi lüzumunu söylemek vazifemizdir (Alkışlar). Müteselli olabiliriz ki, sulh ülküsü; bizim içinde bulunduğumuz yakın muhitte, memnun olunacak terakkiler kaydetmiştir. Türkiye Cümhuriyeti beynelmilel sulh ve emniyeti kuvvetlendirmek için, kendi tesiri ve iktidarı olan sahada ve ayni arzuda olanlarla beraber, hayırlı faaliyetlerde bulunmuştur (Alkışlar). Londrada imzalanan, mütecavizin tarifi muahedeleri, beynelmilel ademi tecavüz fikrini tevsik eden diğer mukavelelere hakikî bir canlılık vermektedir. Büyük Millet Meclisinin bu mühim eseri takdir buyuracağına şüphe yoktur (Alkışlar).

Efendiler,

Bu sene, mümtaz bir Sovyet heyetinin cevap ziyaretini kabul ettik (Alkışlar). Bu ziyaretin onuncu yıl bayramına tesadüf ettirilmesi, iki memleket arasındaki münasebetlerin derin samimiyeti gösteren mesut bir vesile olmuştur. (Alkışlar).

İki memleketin çetin zamanlarında kurulmuş, on beş senedir türlü imtihanlardan, daha kuvvetli çıkmış bir dostluğun daima yüksek kıymeti haiz olması, beynelmilel sulh için değerli ve ehemmiyetli bir âmil olduğunda tereddüt edilemez (Alkışlar).

Balkanlarda münasebetlerimiz inkişafa mazhar olmuştur. Yunanistanın mümtaz Başvekilini ve nazırlarını kabul ettiğimiz esnada, dostça anlaşma paktı imza edildi. Başlıca hükmü, iki memleketin müşterek hudutlarını karşılıklı teahhüt altına alan bu mukavele Yunanistanla aramızda mütemadiyen artan dostluk ve emniyet rabıtasının neticesidir (Alkışlar). Bu muahede, denizde ve karada yüksek menfaatleri ve coğrafî rabıtaları bu kadar biri birine girmiş olan iki memleket için tabiî ihtiyacın ifadesidir. Bu muahede, Balkanlarda dahi sulhun ve umumî ahengin kuvvetli bir vasıtası olacaktır (Alkışlar).

Bulgaristanla dostluk ve emniyet münasebetlerinin arttırılması için, biz bütün imkânları kullanmaktayız. İki memleket arasındaki bitaraflık ve hakem muahedesinin uzatılmasını derpiş eden bir protokol, vekillerimizin komşu Hükûmete cevabî ziyaretleri esnasında imzalanmıştır. İktısadî ve siyasî münasebetleri inkişaf ettirmek, Cümhuriyet Hükûmetinin ciddî arzusudur.

Mütenekkiren seyahat eden Haşmetlû Yogoslavya Hükümdarı ile, telâki vukuunu, mesut bir hâdise telâkki ederiz (Alkışlar).

Balkanlarda sulh ve huzur temennilerini, iki memleket arasında iyi münasebetler inkişafını ve bir ademi tecavüz muahedesi yapılması kararını tebarüz ettiren konuşmalardan, beynelmilel sulh ve emniyet ülküsü, yalnız, müstefit olmuştur.

Romanyanın değerli Hariciye nazırının resmî ziyaretini ve bu esnada iki memleket arasında ademi tecavüz ve hakemlik muahedesi imzalanmış olmasını memnuniyetle zikrederiz (Alkışlar).

Mütecavizin tarifi muahedesile ademi tecavüz ve tecavüze ademi iştirâk ve tecavüzü takbih fikirlerini tebarüz ettiren muahedenin memleketler arasında hakikî bir emniyet havası yaratmakta olduğuna şüphe yoktur.

Macaristanın mümtaz Başvekilinin ve Hariciye nazırının ziyaretlerini çok samimiyet ve memnuniyetle karşıladık (Alkışlar). İki memleket arasındaki bitaraflık ve hakem muahedesi de uzatılmıştır. Milletlerimiz arasındaki kardeşce duygular bu mesut vesilelerle taşkın bir surette gösterilmiştir (Alkışlar).

Muhterem Efendiler;

Balkanlarda ve orta Avrupadaki Devletler arasında Türkiye Cümhuriyeti ancak politikasının dürüst ve açık mahiyeti sayesinde, samimî mevkii muhafaza etmektedir (Alkışlar). Pek nâzik olan bu siyasetin icaplarını dikkatle göz önünde bulundurmaktayız.

Türkiye Cümhuriyetinin Diğer Devletlerle münasebetlerinin, aradaki muahedelerin hükümlerine ve beynelmilel dostluk icaplarına uygun olarak umumiyetle iyi olduğunu söyleyebilirim.

Aziz arkadaşlarım; Büyük Millet Meclisinin bu seneki çalışma devri mühim mevzularla doludur. Bir kaç yıldanberi, millî ve beynelmilel vaziyetler, her sene, bir evvelkinden daha ehemmiyetli olmaktadır. Yüksek basiretinizden memleket ve milletimiz; itimat ve emniyetle, yeni ve büyük feyizler beklemektedir.

Açmakta olduğunuz ikinci on yıllık devrenin ilk yılı yeni bir azim ve kudret devrinin parlak bir misali olacaktır (Ayakta sürekli alkışlar, şiddetli alkışlar, bravo, yaşa Gazi sesleri).